

VERGİCİNİN DÜNYASI

CİHAT ÇETİNKAYA

Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde vergi

Türk Vergi Sisteminde yeni yaklaşımlar geçtiğimiz dönemde kendisini daha üst

düzeylerde hissettirmeye başladı. Özellikle vergi kanunlarındaki muafiyet ve istisnalar konusunda ki yeni yaklaşımlarda bu husus çok daha net görülebiliyor.

Günümüz vergiciliğinde devletin tanıyacağı muafiyet ve istisnalarla kazanç teminin yerine "Karlı ve verimli olacak ise ticaret yapmak" özellikle ihracata yönelmek, daha fazla kabul görüyor.

Bu çerçevede vergi muafiyeti tanınan faaliyetler daha çok sosyal ve kültürel amaçlı hizmete yönelik toplumsal dayanışmayı artırıcı nitelikleriyle ortaya çıkıyor.

Vergilemede istisna uygulamasının ise tam rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisi şartlarında "Karlı ve ticaret yap" anlayışının bir sonucu olarak daraltılmasının ekonomimiz ve mali hayatımız açısından fevkalade yerinde bir uygulama olarak görmekteyiz.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda 3946 sayılı kanunla 26.12.1993 tarihinde yapılan değişikliklerden önce kanunun istisnaları başlığını taşıyan 8. maddesindeki 19 kalem istisnanın yeni yapılan düzenleme paralelinde 6 kaleme indirilmesi bu bakımdan fevkalade önemli bir mahiyet taşımaktadır.

Yapılan ve uygulanmakta olan düzenlemelerin sonucu olarak değişiklik öncesi 8. maddenin 4 numaralı bendindeki "Yurtdışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan kazançlar..." konusundaki istisna maddeden çıkarılmış ve böylece bu tür yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinden sağlanan kazançların vergilendirilmesi olanaklı hale gelmiştir.

Ancak geçiş süreci düşünüldüğünde birdenbire istisnanın kaldırılmasının yaratacağı sıkıntılar görülerek Kurumlar Vergisi Kanuna 4108 sayılı kanunla 25.5.1995 tarihinde geçici 24. madde ilave edilmiştir. Maddeye göre "Yurtdışında yapılan inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerden sağlanan ve 1.1.1994 - 31.12.1998 tarihleri arasında Türkiye'de genel netice hesaplarına intikal ettirilen kazançlar, bu işlerle ilgili hasılatın en az yüzde 15'inin kambiyo mevzuatı gereğince Türkiye'ye döviz olarak getirildiğinin teşvik edilmesi şartıyla Kurumlar Vergisi'nden müstesnadır.

Vergiden müstesna tutulan bu kazançlar, KVK'nun 25. maddesinin 2. fıkrasına göre yüzde 20 oranlı Kurumlar Vergisi'ne tabi tutulmaz. GVK'nun 94. maddesinin 1. fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendine göre

re bu kazançla işveren yapılıcak tevkifat oranları, halka açık anonim şirketlerde yüzde 5, diğer kurumlarda ise yüzde 10 olarak uygulanır."

Eğer yurtdışı müteahhitlik hizmeti nedeni ile elde edilen kazançlara mahalinde bir vergi uygulanıyor ise, bu vergi oranının yüzde 25'in üzerinde ol-

ması halinde, hep bir fazla puana karşılık Türkiye'deki tevkifat oranında yüzde 0.76 oranında indirim yapılacaktır.

Ancak bu indirimli vergi tevkifat oranından yararlanabilmek için müteahhitlik hizmeti verilen ülkedeki uygulanan vergi oranının o ülkelerin yetkili makamlarından alınan ve mahalindeki Türk elçilik veya konsoloslukları veya meslek temsilcileri tarafından tasdik olunacak vesikaların aslı ile taahhüt işine ilişkin sözleşmenin 1 örneğinin Türkiye'de bağlı bulunan vergi dairesine yıllık beyanname ile birlikte ibraz edilmesi şarttır.

Yurtdışında müteahhitlik hizmeti ifa eden firmaların orada yapmış oldukları ve tevşik edemedikleri bazı harcamaları ile ilgili olarak da, Gelir Vergisi Kanunu'nun 4108 sayılı kanunla değişik ve 1.1.1995 tarihinden itibaren geçerli.

40. maddesinin 1 numaralı bendinin parantez içi hükmüne göre; (İhracat, yurtdışında inşaat, onarım, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler bu benette yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hasılatın yüzde 05'ini aşmamak şartıyla yurtdışındaki bu işler ile ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesapladıkları giderleride indirebilirler.)

Bunlara ilaveten Türkiye'deki tam mükellef kurumların yurtdışı müteahhitlik hizmetleri nedeniyle oralarda ücretli olarak çalıştırılan personeli ve işçileri için kanunlarımızda öngörülmüş bir istisna bulunmadığından bu kabil ücret ödemeleri normalde Gelir Vergisi kesintisine istisnasının götürü gider uygulamasının ücret ödemelerine şumulü yoktur.

Avrupa gümrük birliğine giriş ile gerçekleştirmesini istediğimiz Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin başladığı düşüncesinden hareketle tam rekabetçi ve korumacılıktan uzak bir sistemi; Türk işadamlarının, ekonomik yapımızın ve mali sistemimizin kabullenmesi, bu yolda daha kararlı tutumlar içerisine girilmesine bağlıdır. Unutmayalım ki ticaret herkes için eşit şartlarda yapıldığında kazancın vergilendirilmesi daha anlamlı olacaktır.